

Respons

Nigeria: Muslimske igboer

Problemstilling/spørsmål:

- Finnes det igboer som er muslimer?

Igboer og religion

Inntil slutten av 1800-tallet fulgte igboer tradisjonell religion. Religiøs praksis hadde mange fellestrekk i hele området med igbotalende befolkning i det sørøstlige Nigeria, men også en del lokal variasjon. Mot slutten av 1800-tallet etablerte kristne misjonærer seg flere steder i Igboland,¹ og i dag er flertallet av igboene kristne (katolikker og protestanter). Kristen praksis blant igboer er delvis synkretistisk, altså påvirket av lokal religion. Mange kristne igboer tar imidlertid avstand fra afrikansk religion, som de ser på som hedenskap og overtro. En minoritet blant igboene har ikke konvertert til kristendommen, og praktiserer fortsatt lokal religion.

Igboer og islam

Igboland ligger et godt stykke sør for de områdene av dagens Nigeria hvor islam tradisjonelt har stått sterkt. Svært få igboer har konvertert til islam, og ut fra Anthony (2000) later det alt overveiende til å være enkeltindivider som har gjort det.² Antall konverteringer presenteres også som forholdsvis lavt; Anthony argumenterer for at et anslag på 6000 til 10 000 muslimer i delstaten Enugu i 1993 antakelig var for høyt, men at selv 10 000 utgjør en forsvinnende

¹ Igboland er en uformell betegnelse på de områdene i det sørøstlige Nigeria hvor igboene er det dominerende folkeslaget. Kjerneområdet er dagens nigerianske delstater Anambra, Imo, Abia, Ebonyi og Enugu, hvor befolkningen er overveiende igbo. Det bor også store igbo-grupper i de tilstøtende kystdelstatene Delta, Bayelsa, Rivers, Akwa-Ibom og Cross Rivers.

² I Anthony 2000, s. 422, note 1 finnes det referanse til én fagartikkel og én monografi hvor landsbyen Anofia-Afikpo trekkes fram som en muslimsk landsby i Igboland, men dette later til å være unntaket som bekrefter regelen om at grupper av igboer generelt ikke har konvertert til islam kollektivt. Landsbyen er også nevnt i to avisartikler fra 2007, se Ajah 2007 og Muhammad 2007.

liten andel av delstatens befolkning på samme tidspunkt (offisielt 3,1 millioner i følge folketellingen i 1991).³

De ulike igboene som har konvertert til islam, har primært gjort det som arbeidsmigranter i nordlige områder av Nigeria. (Store antall igboer har migrert til nord for å arbeide i offentlig administrasjon, skoleverk og handelsvirksomhet – både under kolonitida og etter frigjøringen i 1960.) Anthony påpeker at igboers konvertering til islam før Biafra-krigen som oftest også innebar en slags “etnisk konvertering” til hausa-identitet, en såkalt *hausaisering*.⁴

Etter Biafra-krigen har det blitt mer utbredt at igboer som konverterer til islam beholder sin etniske identitet som igboer, men Anthony antar at det fremdeles er uvanlig å konvertere til islam: “Conversion to Islam, though more common than during the colonial period, remains something of an oddity” (2000, s. 427).

Igbo-muslimer er overveiende menn

Anthony mener det er sannsynlig at det er flere menn blant igboene som har konvertert til islam enn kvinner:

[I]t is difficult to speculate on the number and status of women of Igbo origin who have become Muslims, though there is no reason to believe the number to be as large as the number of men (2000, s. 427).

I en fotnote argumenterer han for at dette skyldes at det særlig før Biafra-krigen var få hausamenn som hadde kontakt med igbokvinner. Underforstått forutsettes det dermed at igbokvinner primært velger å konvertere i forbindelse med ekteskap med muslimske menn. Dette kan gjelde både kvinnelige migranter av igbo-bakgrunn i nord-Nigeria, og blant igbokvinner i sør-Nigeria som gifter seg med muslimske migranter fra nord.

Der hvor igbo-kvinner som gifter seg med muslimske menn blir utsatt for press til å konvertere til islam fra ektemannen og/eller svigerfamilien, er det grunn til å tro at de er bedre i stand til å stå i mot slikt press sør i landet enn i nord. Dette fordi ektemennene vil være i minoritet i sør og kunne forvente liten støtte fra omgivelsene, og fordi slike kvinner der vil kunne påberope seg mer støtte fra nærmiljøet og et stort familienettverk.

Forholdet mellom igboer som konverterer til islam og andre igboer

Anthony's artikkel (2000) nevner flere steder at igboer som har konvertert til islam kan møte problemer med andre igboer. Dette må sees i sammenheng med det utbredte synet i Nigeria på at den kanskje viktigste politiske konfliktilinjen i landet går mellom det muslimske nord og det kristne sør. Av de tre viktigste folkegruppene i Nigeria, hausae, igboer og yorubaer, så er

³ Merk at statistikk sjelden er særlig pålitelig i Nigeria. Den sterke politiseringen av både etnisitet og religiøs tilhørighet gjør problemet enda større, og førte blant annet til at etnisk og religiøs tilhørighet ble utelatt under folketellingen som ble avholdt mars 2006. Det finnes med andre ord ikke pålitelige tall på befolkningen i Nigeria generelt, og heller ikke når det gjelder fordelingen på etniske grupper og religion.

⁴ Slik hausaisering er utbredt i det nordlige Nigeria, og innebærer at personer som snakker hausa, kler seg som hausae og lever som en hausa (noe som vanligvis inkluderer å leve som muslim), blir regnet som etniske hausae. Dette gjelder også om det er allment kjent at de opprinnelig har en annen etnisk bakgrunn og for eksempel er vokst opp med foreldre av andre etniske grupper – både fra sør og nord i landet.

både hausaer og igboer sterkt assosiert med hver sin side av denne konfliktlinjen – hausaene med islam og nord, og igboene med kristendommen og sør.⁵ Hvis en igbo konverterer til islam (eller en hausa til kristendommen) vil det ofte bli sett på som å bytte side hos dem som mener denne konfliktlinjen er særlig viktig, noe som kan by på problemer med omgivelsene.

Anthony nevner i den sammenheng problemer og brudd med familie (2000, s. 430 og s. 438), og latterliggjøring og marginalisering i igbo-foreninger i nord (2000, s. 435).⁶ I tillegg til dette kommer det underliggende premisset for artikkelen hans, nemlig at de fleste nigerianere ser på igbo-identitet og muslimsk identitet som inkompatibelt. (Dette synet farger også de to avisartiklene Ajah 2007 og Muhammad 2007.) Det blir dermed fremdeles sett på som ganske bemerkelsesverdig i en nigeriansk sammenheng at noen kan regne seg som muslim og igbo på én gang. Disse personene vil generelt regnes som enkeltindivider som har gjort et forbausende valg, og ikke som medlemmer av en etablert muslimsk minoritetsgruppe innenfor igbo-befolkningen.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

- Ajah, Muhammad (2007, 14. april). Exit of an Igbo Muslim evangelist. *Daily Trust*. Tilgjengelig fra <http://allafrica.com/stories/200704170594.html> [lastet ned 16. juli 2009]
- Anthony, Douglas (2000). 'Islam does not belong to them': Ethnic and religious identities among Igbo converts in Hausaland. *Africa* 70 (3).
- Anthony, Douglas (2002). *Poison and medicine – Ethnicity, power, and violence in a Nigerian city, 1966 to 1986*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Muhammad, Muhammad K. (2007, 9. desember). Behold the defender of Igbo Muslims. *Daily Trust*. Tilgjengelig fra <http://allafrica.com/stories/200712100914.html> [lastet ned 16. juli 2009]

⁵ Blant yorubaene er det omtrent like stor andel kristne som muslimer. Polariseringen mellom igboer og hausaer har sterk sammenheng med Biafra-krigen 1967-1970, da det igbo-dominerte sørøstlige Nigeria forsøkte å løsrive seg fra resten av landet. Dette skjedde blant annet på grunn av en utbredt oppfatning i sørøst om at de muslimske hausaene hadde en for sterk politisk stilling etter frigjøringen fra britisk kolonistyre i 1960, som gikk på bekostning av igboenes innflytelse (men mindre på bekostning av yorubaenes). Se Anthony 2002 for en grundig beskrivelse av konsekvensene Biafra-krigen fikk for befolkningen av igbo-migranter i nord.

⁶ Igboer som bosetter seg utenfor Igboland – både i og utenfor Nigeria – er svært ofte organisert i igbo-foreninger. På steder med mange igboer kan det være en rekke slike foreninger, organisert ut fra hvor i Igboland ens familie har tilhørighet. Der hvor det ikke er så mange igboer, er slike foreninger gjerne åpne for alle igboer på stedet. Slike foreninger er viktige sosialt, men også som nettverk i forhold til å skaffe seg arbeid eller knytte forretningsforbindelser.

© Landinfo 2009

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.